

Sygn. akt VIII U 587/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Jolanta Łanowy - Klimek
Protokolant	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2019 r. w Gliwicach

sprawy T. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania T. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

z dnia 20 lutego 2019 r. **nr** (...) -5

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje odwołującej T. L. prawo do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. jako okresu składkowego.

(-) Sędzia Jolanta Łanowy – Klimek

Sygn. akt VIII U 587/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 20 lutego 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. odmówił ubezpieczonej T. L. przeliczenia podstawy wymiaru emerytury w myśl art. 111 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ obliczone wskaźniki wysokości podstawy wymiaru nie są wyższe od poprzednio obliczonego, tj. 90,85%. Jednocześnie organ rentowy poinformował, że okres zatrudnienia od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. nie został uwzględniony do stażu pracy ze względu na brak wymiaru czasu pracy na jaki ubezpieczona była zatrudniona.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od ww. decyzji, domagając się uwzględnienia do stażu pracy okresu płatnej praktyki dyplomowej od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r., wskazując, że pracowała wówczas w pełnym wymiarze czasu pracy nauczyciela, podobnie jak inne osoby, którym zaliczono taki okres do stażu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wskazując, że odwołująca w żaden sposób nie udowodniła, by w spornym okresie pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona T. L. urodziła się (...)

Ubezpieczona od 23 grudnia 2008 r. jest uprawniona do emerytury nauczycielskiej. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, tj. od 1989 r. do 1998 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 90,86%.

W dniu 1 lutego 2019 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym wniosek o doliczenie do stażu pracy, na podstawie którego naliczana jest jej emerytura, praktyki dyplomowej płatnej od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. odbywanej w Przedszkolu w (...) w T. jako nauczyciel.

Zaskarżoną decyzją z 20 lutego 2019 r. (...) Oddział we W. odmówił ubezpieczonej przeliczenia podstawy wymiaru emerytury w myśl art. 111 o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ wskaźniki wysokości podstawy obliczone:

1) z 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym:

- złożyła wniosek o emeryturę, tj. z okresu od 1988 r. do 2007 r., wynosi 90,85%,
- złożyła wniosek o ponowne ustalenie emerytury, tj. z okresu od 1999 r. do 2018 r., wynosi 63,98%,

2) z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu wnosi 88,97%

nie są wyższe od poprzednio obliczonego, tj. 90,85%. Jednocześnie organ rentowy poinformował, że okres zatrudnienia od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. nie został uwzględniony do stażu pracy ze względu na brak wymiaru czasu pracy na jaki ubezpieczona była zatrudniona.

W okresie od września 1973r. do czerwca 1979 r. ubezpieczona uczyła się w 6-letnim Studium (...) w O.. (...) nauki zakładał 4-letnią szkołę średnią zakończoną maturą (w przypadku ubezpieczonej w 1977 r.) oraz 2-letnie studium dokształcające, w trakcie którego odbywano obowiązkowe praktyki pedagogiczne (ich zaliczenie było niezbędne do uzyskania dyplomu). Ubezpieczona w okresie od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. odbywała praktykę pedagogiczną w przedszkolu przy (...) w T.. Ubezpieczona świadczyła wówczas pracę nauczyciela-pedagoga przedszkolnego w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. 30 godzin tygodniowo (5 godzin dziennie), w tym również w soboty. Za pracę w przedszkolu otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 2500 zł miesięcznie, czyli takie jak nauczyciele tam zatrudnieni. Wypłatę odbierała w przedszkolu, w którym pracowała. Praktykantki ze Studium (...) (w tym i odwołująca) prowadziły samodzielnie zajęcia w przedszkolu, przy czym nad każdą czuwał opiekun praktyk.

Razem z ubezpieczoną w Studium (...) w O. uczyły się: świadek K. K., która w okresie od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. również odbywała praktykę pedagogiczną w przedszkolu przy (...) w T., a także świadek E. O., która w okresie od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. odbywała praktykę pedagogiczną w Przedszkolu nr (...) we W.. Ww. osoby odbywały praktyki pedagogiczne w sposób analogiczny jak ubezpieczona, w tym samym okresie, a nadto otrzymywały takie samo wynagrodzenie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, indeks oraz dyplom ukończenia Studium (...) w O., zeznań świadków K. K. (nagranie z rozprawy z 20 sierpnia 2019 r. min. 11.34 i n. k.29) i E. O. (nagranie z rozprawy z 20 sierpnia 2019 r. min. 26.22 i n. k.29), akta emerytalne świadków K. K. i E. O., przesłuchanie odwołującej (nagranie z rozprawy z 26 listopada 2019 r. min. 3.56 i n. k.57).

Sąd ocenił zebrany materiał dowodowy jako kompletny i spójny, a poprzez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczona od 2008 r. jest uprawniona do emerytury nauczycielskiej, obliczonej w oparciu o wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, tj. od 1989 r. do 1998 r., gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 90,86%.

Przedmiotem sporu jest prawo ubezpieczonej do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia w Przedszkolu w (...) T. od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. jako okresu składkowego. Zaskarżoną decyzją z 20 lutego 2019 r. (...) Oddział we W. odmówił ubezpieczonej przeliczenia podstawy wymiaru emerytury w myśl art. 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ obliczone wskaźniki wysokości podstawy wymiaru nie są wyższe od poprzednio obliczonego, tj. 90,85%, a nadto wnioskowany okres zatrudnienia od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. nie został uwzględniony do stażu pracy ze względu na brak wymiaru czasu pracy na jaki ubezpieczona była zatrudniona.

Zgodnie z art. 111 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.), wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Po myśli ust. 2 przytoczonego przepisu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

Z kolei zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne:

- zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego – w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową (pkt 1 lit. a),
- zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975r. (pkt 3).

Z powyższych przepisów wnika jednoznacznie, iż aby zaliczyć odwołującej sporny okres, winna ona wykazać, iż była w tym okresie zatrudniona w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, ubezpieczona w spornym okresie uczyła się w Studium (...) w O. i jednocześnie odbywała praktykę pedagogiczną w przedszkolu przy (...) w T.. Ubezpieczona świadczyła wówczas pracę nauczyciela-pedagoga przedszkolnego w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. 30 godzin tygodniowo (5 godzin dziennie), za co otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 2500 zł miesięcznie, czyli takie jak nauczyciele tam zatrudnieni. Ubezpieczona – podobnie jak inne praktykantki z jej szkoły – prowadziła samodzielnie zajęcia w przedszkolu.

Ustalając wysokość charakter pracy ubezpieczonej w spornym okresie oraz wysokość jej wynagrodzeń, Sąd opierał się na aktach emerytalnych i zeznaniach świadków K. K. i E. O., które odbywały praktyki pedagogiczne w sposób analogiczny jak ubezpieczona, w tym samym okresie, a nadto otrzymywały takie samo wynagrodzenie. Sąd podkreśla przy tym, że K. K. w okresie od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. również odbywała praktykę pedagogiczną w przedszkolu przy (...) w T..

Organ rentowy wskazywał, że nie można uwzględnić ubezpieczonej spornego okresu z powodu braku złożenia odpowiedniej dokumentacji, jednak w ocenie Sadu ww. okoliczności zostały udowodnione w wystarczający sposób za pomocą innych dowodów.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

Trzeba także wskazać, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowadniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257).

Ponadto, w sytuacji, gdy fakt zatrudnienia odwołującego jest niewątpliwy, dopuszczalne jest ustalenie wysokości wynagrodzenia na podstawie dowodów pośrednich (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19.01.1994 r., III Aur 494/93, PS#wkł 1994/6/18).

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało w sposób niebudzący wątpliwości, że ubezpieczona w okresie od 29 stycznia 1979 r. do 2 czerwca 1979 r. była zatrudniona w przedszkolu przy (...) w T. i okres ten należy uwzględnić jako okres składkowy przy przeliczeniu podstawy wymiaru emerytury.

Wobec powyższego, Sąd – na mocy 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

(-) sędzia Jolanta Łanowy-Klimek